

Interviewet med Stevan Harnad blev bragt i en forkortet udgave i Bibliotek og Medier Nr. 4, december 2010. Interviewet er gennemført i november 2010.

Bo Öhrström og Lise Mikkelsen

Interview med Stevan Harnad

Open Access – mulighed for maksimering af forskningseffekten

Stevan Harnad har været fortaler for Open Access til forskningsresultater siden 1994 og giver her sine synspunkter på grøn Open Access og Open Access-mandater.

Stevan Harnad er Canada Research Chair i kognitiv videnskab ved Université du Québec à Montréal (UQAM) og professor i kognitiv videnskab ved University of Southampton¹.

Hvad er Open Access?

Artikler i refereed tidsskrifter er det primære mål for Open Access – ikke bøger, monografier, tekstbøger, software, audio, video eller avis- og magasinartikler. Fokus er især rettet mod de 2,5 mio. artikler i refereed tidsskrifter, der offentliggøres i 25.000 peer-reviewed tidsskrifter på tværs af alle akademiske discipliner og på alle sprog verden over. For disse 2,5 mio. årlige artikler findes der to "grader" af Open Access²:

Den første er 'gratis' Open Access, hvilket betyder, at artiklerne gøres frit tilgængelige på internettet, og den anden er 'libre' Open Access, hvilket betyder, at artiklerne både bliver gjort frit tilgængelige på internettet, men også indebærer visse genbrugsrettigheder, undertiden i form af ret til at ændre i artiklens tekst og publicere den igen som et afledt arbejde. Her i interviewet tænker jeg udelukkende på gratis Open Access, der skal forstås som gratis adgang eller online-adgang, ikke libre Open Access. Ikke alle forskere ønsker libre Open Access til deres artikler, men de ønsker alle gratis Open Access.

Derudover findes der to veje til etablering af Open Access: Den grønne vej og den gyldne vej. Den gyldne vej til Open Access er at publicere en artikel i et peer-reviewed tidsskrift, der gør sine egne artikler til genstand for Open Access (gratis eller libre). Gylden Open Access-publicering koster penge ligesom al anden publicering. Mange gyldne Open Access-tidsskrifter dækker stadig deres publiceringsomkostninger enten via abonnemeter på den trykte udgave eller via tilskud, men de førende gyldne Open Access-tidsskrifter opkræver et honorar af forfatterens institution for publicering af hver enkelt artikel (den såkaldte omkostningsdækningsmodel for gylden Open Access-publicering). I dag er det vanskeligt at finde de ekstra penge til betaling af gylden Open Access-publicering, fordi institutioners potentielle midler til betaling er bundet til betaling af abonnemeter på tidsskrifter. Desuden er et tilbud om gylden Open Access afhængig af, at forlag

---

¹ Harnad, S. (1995) Universal FTP Archives for Esoteric Science and Scholarship: A Subversive Proposal. In: Ann Okerson & James O'Donnell (Eds.) *Scholarly Journals at the Crossroads; A Subversive Proposal for Electronic Publishing*. Washington, DC., Association of Research Libraries, June 1995.

<http://www.arl.org/scomm/subversive/toc.html>

² <http://www.earlham.edu/~peters/fos/2008/08/greengold-oa-and-gratislibre-oa.html>

omlægger til gylden Open Access, hvorimod den grønne vej til Open Access udelukkende afhænger af selve forskningssamfundet.

Den grønne vej til Open Access er at kunne publicere i ethvert af de 25.000 peer-reviewed tidsskrifter, der ud over peer-review-proces, godkendelse, og publicering online og/eller på tryk, også indebærer, at når det endelige peer-reviewed og reviderede udkast er blevet godkendt til publicering, skal forfatteren deponere artiklen i sit institutionelle repositorium for at gøre den til genstand for (gratis) Open Access.

Hvorfor foretrækker du grøn, gratis Open Access?

Der er mange grunde til, at jeg foretrækker grøn, gratis Open Access (GrGrOA). Den væsentligste årsag er, at GrGrOA er den eneste *sikre* vej til etablering af Open Access, fordi vi ikke på forhånd kan vide, om (og hvornår) forlag vil omlægge til gylden Open Access, og fordi gylden Open Access koster penge – ekstra penge. Da de penge i øjeblikket bliver brugt på abonnementer, er det ikke muligt for forskere at betale gyldne Open Access-honorarer for deres artikler. I modsætning hertil er det muligt for alle forskere at etablere grøn Open Access til alle deres publicerede artikler uden ekstra omkostninger. Næsten alle forskningsuniversiteter har nu institutionelle repositorer. Det eneste, der kræves, er, at universitetet og forskningsfonden i form af mandat forlanger, at der sikres (grøn, gratis) Open Access til deres forskning gennem deponering af alle deres arbejder i det institutionelle repositorium umiddelbart efter publiceringsgodkendelse – for hvis det ikke kræves, vil de fleste forskere ikke foretage en deponering. For alle akademiske discipliners vedkommende er det på globalt plan kun 15 % af forskerne, der af sig selv skaber open access. Men hvis det kræves, vil 60 - 70 % gøre det med det samme, og inden for få år efter indførelse af mandat vil tallet være steget til 100 % eller næsten. Den eneste sikre måde at skabe 100 % Open Access på er ved at kræve gratis grøn Open Access. Det er grunden til, at jeg foretrækker den løsning. Libre Open Access kan ikke kræves, for det er mere, end de fleste forskere ønsker at skabe for deres artikler, da mange af dem ikke ønsker at give tilladelse til, at deres arbejder bliver "iblandet" andre ting. De ønsker blot at gøre dem frit tilgængelige for alle brugere. Og gylden Open Access kan ikke kræves, fordi (1) universiteter, forskningsinstitutioner og fonde ikke har noget mandat over for forlag, kun over for forskere, og (2) fordi midlerne til betaling for gylden Open Access er bundet til abonnementer³.

Du har sagt, at universiteter og fonde ikke på nogen måde bør prioritere eller finansiere gylden Open Access, hvis de stadig ikke har indført et grønt Open Access-mandat – hvorfor?

Det er det, jeg kalder 'guldfeber'. Guldfeber opstår, når man mener, at Open Access primært eller udelukkende skal forstås som gylden Open Access, og at den eneste måde, vi kan have Open Access på, er, hvis forlag omlægger til den gyldne Open Access-model. Forlag vælger muligvis på et tidspunkt at omlægge til denne model. I mellemtiden er det vigtigste, mest presserende og umiddelbart mest opnåelige for forskning og forskere i dag selv at skabe Open Access og ikke at forsøge at reformere forlags økonomiske modeller.

Som det ser ud nu, bruger universiteter mange penge på at abonnere på tidsskrifter – alle dem, de har råd til. Det er et problem, som vil blive mindre presserende med grøn Open Access, for hvis

---

³ Harnad, S. (2008) Waking OA's "Slumbering Giant": The University's Mandate To Mandate Open Access. *New Review of Information Networking* 14(1): 51 - 68 og på russisk: // Nauch. i Tekhn. B-ki (Sci-Tech Lib). - 2009. - N 10. - P. 61 - 72. <http://eprints.ecs.soton.ac.uk/17298/>

alle institutioner indfører grøn Open Access-mandater, vil dine brugere under alle omstændigheder have gratis (online) adgang selv til de tidsskrifter, som din institution ikke har råd til at abonnere på. Og hvis din institutions forskere publicerer i tidsskrifter, som *andre* institutioner ikke har råd til at abonnere på, vil disse andre institutioners brugere naturligvis på samme måde have (online) adgang til din institutions forskningsproduktion på grund af grøn Open Access. Som nævnt tidligere, koster gylden Open Access til især førende Open Access-tidsskrifter ofte mere. Det kan koste mellem USD 1.500 og 3.500 eller endnu mere at publicere en gylden Open Access-artikel. Derfor har en institution i dag kun råd til gylden Open Access for en lille brøkdel af sin årlige forskningsproduktion. Og det er penge, der – hvis man har ekstra penge at bruge – vil kunne bruges, men meget Open Access vil man ikke få ud af dem. Det er derfor absurd at bruge penge på gylden Open Access uden først at indføre et grønt Open Access-mandat for *hele* institutionens forskningsproduktion – uden ekstra omkostninger overhovedet. Når først der er indført et grønt Open Access-mandat, så vil jeg sige, at man kan gøre, hvad man vil i OA's navn med de ekstra penge, man har – men bestemt ikke, før der er indført et grønt Open Access-mandat.

Kan du forklare nærmere, hvad et godt mandat er?

Det bedste mandat er et mandat, der kræver deponering af det endelige peer-reviewed udkast i forskerens institutionelle repositorium umiddelbart efter publiceringsgodkendelse – ingen undtagelser, ingen forsinkelser.

Grunden til, at vi har brug for mandater, og at der er et så presserende behov for Open Access, er stigningen inden for Open Access (og faldet inden for ikke-Open Access), både når det gælder den hastighed og grad, hvormed forskning tilgås, bruges, anvendes og bygges videre på – og det er formålet med forskning og det, som forskningsmæssige fremskridt måles på. I øjeblikket gør vi kun forskning tilgængelig for de potentielle brugere, hvis institutioner har råd til at abonnere på tidsskriftet, som forskningen blev publiceret i. Med Open Access bliver forskning umiddelbart tilgængelig for enhver bruger, uanset om brugerens institution har råd til at abonnere på tidsskriftet, som forskningen blev publiceret i. Og det gør en stor forskel. Mange studier inden for adskillige felter har vist, at Open Access ikke alene øger antallet af downloads tidligt i forskningsforløbet, hvilket betyder, at Open Access-artikler læses oftere, men også, at antallet af citater øges senere i forskningsforløbet. Det betyder ikke alene, at Open Access-forskningen læses, men også, at den bruges og videreudbygges i efterfølgende forskning.

- Med disse fordele ved alle forskningsydere og -brugere, dvs. alle de forskere, der har kendskab til Open Access, at det er godt, og at alle ønsker det. Grunden til, at OA-målet er artikler i refereed tidsskrifter, er netop, at forfatterne (i modsætning til forfattere af bøger, software eller video) til de 2,5 mio. artikler, der publiceres hvert år, udelukkende og uden undtagelse gør det af ud fra forskningsmæssige hensyn og ikke ud fra udsigten til en royalty-indtægt. Alle disse forfattere ønsker altså, at deres forskningsresultater bliver tilgængelige for så mange brugere som muligt. Deres karriere afhænger af optagelse, brug og citering af deres arbejde. Der er derfor kun fordele forbundet med Open Access for forskere.

- Vi bliver derfor nødt til at spørge os selv ud fra de fordele, der gentagne gange er blevet påvist, hvorfor der kun er 15 % forskere, der af sig selv sikrer Open Access? Svaret er en kombination af grundløse bekymringer om lovlighed og en vis grad af inert. Og det er grunden til, at vi har brug for at indføre mandater, da de i regi af institutioner og fonde inden for få år vil øge Open Access til 100 %, eller næsten, hvilket både vil berolige bekymrede forfattere, men også gøre det klart, at Open Access er en officiel prioritet for deres arbejdsgivere og fonde.

- OA-mandater vil kunne kræve, at alle artikler i refereed tidsskrifter, uden undtagelse, straks skal deponeres efter publiceringsgodkendelse. Af alle disse deponerede artikler kan mere end 60 % allerede gøres til genstand for Open Access efter deponering med forlagenes officielle velsignelse (fordi hovedparten af tidsskrifterne, herunder næsten alle de førende, allerede har godkendt øjeblikkelig grøn open access). Hvis forfattere ønsker at overholde en af forlaget ønsket OA-embargoperiode for de resterende deponeringer, kan de gøre det med "closed access". Under embargoperioden vil det kun være metadataene fra closed access-deponeringerne, der vil være direkte tilgængelige for brugere, men repositorierne har en automatisk knap, som enhver bruger kan klikke på for at anmode om en elektronisk kopi af en closed access-deponering til forskningsformål. Forfatteren modtager automatisk e-print-anmodningen via e-mail og kan opfylde den blot ved et enkelt klik. Dette er ikke open access, men "næsten open access". Det er dog tilstrækkeligt for forskere til at klare sig igennem en OA-embargoperiode og vil medvirke til at sætte skub i den resterende minoritet af OA-embargoers uundgåelige og velfortjente bortgang.

Det er også vigtigt at forstå, at den rigtige måde at kræve deponering på er, at både institutioner og fonde kræver deponering i forskerens institutionelle repositorium. Centrale repositorier kan derefter høste fra de institutionelle repositorier. Institutionerne er den universelle leverandør af alt dette Open Access-indhold. De centrale repositorier høster indholdet, hvorefter man søger via de centrale repositorier, ikke via individuel søgning i institutionelle repositorier.

Det optimale mandat er øjeblikkelig deponering, et mandat uden undtagelser, med en halvautomatisk e-print-anmodningsknap, der sikrer 'næsten Open Access' som en mulighed for deponeringer med *closed access*. Desuden bør mandatet være knyttet til en resultatvurdering fra universitetets side, der betyder, at forskere bliver informeret om, at den eneste måde, hvorpå deres publikationer kan fremlægges til den årlige udviklingssamtale er ved at deponere dem i det institutionelle repositorium. Det er det bedste mandat af alle. Et mandat for øjeblikkelig deponering knyttet til en resultatvurdering. Hvis man ønsker en model for et sådant mandat, er der masser af universiteter at vælge imellem – Université de Liège er dog det første.

Det er velkendt, at forskere ofte er modvillige overfor Open Access. Kan du forklare, hvorfor det er tilfældet, og hvordan denne modvillighed kan overvindes?

Jeg har kaldt denne modvillighed for 'Zeno's Paralysis' (Zenons bevægelsesparadoks): Der findes ingen *virkelige* forhindringer for grøn Open Access, men der findes 38 indbildte forhindringer⁴.

Jeg har allerede nævnt de to mest almindelige:

Hvis man ser bort fra spørgsmålet om ophavsret, er forfattere bekymret for, at forlag ikke vil acceptere deres næste artikel, hvis de forrige er gjort til genstand for Open Access. Det er ikke sandt og noget nonsens. Tidsskrifter gør sig i virkeligheden – eller lader sig til at gøre – store anstrengelser for at se positivt på Open Access. Så det er ikke noget problem.

En anden ting, som forfattere undertiden også er optaget af, er, at det er meget vanskeligt og tidskrævende at deponere en artikel. Det er heller ikke korrekt. Det tager normalt under seks

---

⁴ Harnad, S. (2006) [Opening Access by Overcoming Zeno's Paralysis](http://eprints.ecs.soton.ac.uk/12094/), in Jacobs, N., Eds. *Open Access: Key Strategic, Technical and Economic Aspects*, chapter 8. Chandos.
<http://eprints.ecs.soton.ac.uk/12094/>

minutter. Lad os sige, at det tager 10 minutter at udfylde metadataene for den første artikel. Når disse metadata først er indtastet, kender softwaren allerede forfatteren, institutionen osv., hvorefter man for efterfølgende artiklers vedkommende blot skal deponere artiklen, angive titlen på artiklen, navnet på tidsskriftet og evt. medforfatter-permutationer. I betragtning af det store antal artikler, forskere publicerer hvert år, og den tid, det tager at skrive artiklen, er de ekstra seks minutter for intet at regne i forhold til alle fordelene.

Universiteter og forskningsbiblioteker har i de sidste 10 år været aktive inden for Open Access. Hvordan ser du bibliotekets rolle i fremtidens Open Access?

Bibliotekarer er uden diskussion de mest dedikerede tilhængere af og fortalere for Open Access, selvom jeg må sige, at mange af dem også en gang imellem begår den fejl, at de fokuserer på gylden Open Access og publiceringsreformer i stedet for på grøn Open Access og forskningsmæssige fremskridt. Det er fordi, de er optaget af tidsskriftskrisen og af, hvordan priserne på tidsskrifter kan reduceres, og det er ikke godt for Open Access, fordi (krævet) grøn Open Access er den sikre og direkte vej til 100 % Open Access. Gylden Open Access kan følge derefter. Det er for ambitiøst at forsøge at indføre gylden Open Access her og nu, og det vil i sidste ende stort set ikke føre til noget. Det er ikke et godt tegn, når biblioteker bliver grebet af guldfeber, men når de forstår, fremmer og støtter grøn Open Access, så er de fantastiske. Så det vigtigste, biblioteker gør, er at udføre lobbyarbejde både over for deres forskere og ledelse med henblik på at etablere grøn Open Access. De udfører lobbyarbejde for at få deres ledelse til at indføre mandater og deres forskere til følge mandaterne ved at fortælle dem om alle fordelene, hjælpe dem osv. Bibliotekarer er de mest fuldkomne til det. Uanset om de officielt hoster og håndterer den institutionelle repositorium-software (undertiden er det it-firmaer, der gør dette), så er biblioteker ekstremt vigtige i hele denne proces.

På den anden side set er det f.eks. en fejl, hvis biblioteker anser deres repositorer for at være bibliotekssamling og -katalog, for det er en stor misforståelse. Der er ikke behov for lokale søgefaciliteter på universitetsniveau – dvs. den type, man har til at søge og hente indhold i bibliotekskataloger (bøger, multimedia, sjældne dokumenter osv.) – for lokalt er det ikke her, at institutionelle eller eksterne brugere søger efter litteratur om peer-reviewed forskningsartikler. De søger på høstmaskiner på globalt plan.

En anden vigtig ting er fonde, der også er i en position, hvor de kan indføre Open Access-mandater. Det er meget vigtigt, at de kræver institutionel deponering – i det institutionelle repositorium – og ikke institutionsekstern deponering i et centralt repositorium. Det er derfor vigtigt, at biblioteker støtter konvergerende institutionel deponering (efterfulgt af central høstning og søgning) i stedet for multipel, divergerende og institutionsekstern deponering, da det er den måde, al global grøn Open Access vil fungere på. Og det er den måde, hvorpå institutionelle og fondsmæssige mandater kan forstærke hinanden i stedet for at konkurrere med hinanden. Det er kortsynet og fejlagtigt at se indholdet af et institutionelt OA-repositorium som en lokal samling for lokale brugere. Det er det ikke. Det er en lokal vært for lokal forskningsproduktion, som derefter høstes fra centralt hold og søges globalt.

Det grønne OA-scenarie bør heller ikke forveksles med scenariet for digital bevarelse. Jo, alt digitalt indhold skal bevares, men open access handler først og fremmest om sikring af adgang, ikke digital bevarelse. Ydermere er det i højere grad forlagets udgave, som skal bevares permanent, end det er forfatterens endelige refereed udkast, der deponeres som et supplement til de brugere, som ikke har råd til at få adgang til forlagets registrerede udgave. Det skal dog understreges, at

det ikke betyder, at den grønne OA-udgave ikke også bør bevares, da det i sidste ende kan være den, der bliver den endelige registrerede grønne OA-udgave, men det spørgsmål vil blive afklaret naturligt hen ad vejen, hvorimod sikring af adgang er vigtigt nu.

Et udvalg under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Innovation er lige nu ved at udarbejde en rapport om en national Open Access-strategi i Danmark. Hvordan ser du værdien af en sådan national strategi, og hvad er mulighederne?

Det synes jeg, er en glimrende idé! Grunden til, at det danske samfund betaler skat til forskning og forskningsinstitutioner, er, at danske borgere ønsker at få fordel af den forskning, de finansierer. Og måden at maksimere fordelene ved forskning på er at optimere adgangen til forskningsresultater ved at gøre dem til genstand for Open Access. Den danske befolknings (og den globale befolknings) interesse ligger i frugterne af den videnskabelige forskning, som deres skat støtter via offentlige bevillinger og institutioner. Og for at optimere disse frugter, er det nødvendigt at sikre, at forskere og studerende over hele verden – de specialistbrugere, for hvem al denne (ofte tekniske og specialiserede) peer-reviewed forskning er tiltænkt – kan få adgang til, bruge, anvende og bygge videre på arbejdet for at skabe forskningsmæssige fremskridt og anvendelsesmuligheder til fordel for den befolkning, der finansierer arbejdet, og for hvem forskningen udføres.

Det er gentagne gange blevet påvist, at Open Access maksimerer forskningseffekten: Den maksimerer antallet af downloads, den maksimerer brugen af forskningscitater og mange andre nye metrikker udviklet i relation til forskningseffekten. Det er grunden til, at staten bør være interesseret i at indføre Open Access⁵.

Og i tilgift sparer Open Access penge – det er en glimrende investering. Houghton-rapporten om de økonomiske aspekter ved Open Access har vist, at ud af de mange måder, hvorpå Open Access sparer penge, opnås den største cost-benefit effekt (undertiden helt op 40/1) ved at indføre grøn Open Access. Det sparer mange flere penge end gylden Open Access⁶.

Danmark er et lille land, og en af de udfordringer, som en fremtidig Open Access-politik skal håndtere, er den forskningslitteratur, der udgives på dansk. Forlag og udgivere, der hovedsageligt publicerer på dansk, er bekymrede for deres fremtidige forretning. Skal de være det, eller har du forslag til, hvordan dette specifikke problem kan håndteres, herunder finansiering osv.?

For det første er der ingen forskel overhovedet på det globale Open Access-scenarie og det nationale Open Access-scenarie for hverken Open Access selv eller den fremtidige drejning af publiceringen af forskningstidsskrifter. Den eneste åbenbare forskel er, at lokale tidsskrifter, på lokalt sprog, er små mikrokosmosser i sig selv. For internationale tidsskrifters vedkommende vil det tage et stykke tid, før alle mandater er indført universelt, dvs. før alt internationalt indhold bliver gjort til genstand for Open Access universelt. Globalt set vil Open Access således vokse anarkistisk artikel efter artikel, institutionelt mandat efter institutionelt mandat – ikke tidsskrift efter tidsskrift.

---

⁵ Gargouri, Y., Hajjem, C., Lariviere, V., Gingras, Y., Brody, T., Carr, L. and Harnad, S. (2010) Self-Selected or Mandated, Open Access Increases Citation Impact for Higher Quality Research. PLOS ONE 5 (10). e13636 <http://eprints.ecs.soton.ac.uk/18493/>

⁶ Harnad, S. (2010) The Immediate Practical Implication of the Houghton Report: Provide Green Open Access Now. Prometheus, 28 (1). pp. 55-59. <http://eprints.ecs.soton.ac.uk/18514/>

Intet tidsskrift vil blive opsagt af et bibliotek, fordi 15, 20, 30 eller 40 % af dets indhold er tilgængeligt. Det er først ved eller tæt ved 100 %, at et bibliotek overhovedet vil overveje at opsigte et tidsskriftsabonnement, og det vil ske for ALLE tidsskrifter på ca. samme tid globalt, når grøn Open Access når op på 100 %. Det vil ikke ske tidsskrift efter tidsskrift, fordi grøn Open Access ikke vokser tidsskrift efter tidsskrift, men artikel efter artikel, forfatter efter forfatter, institution efter institution, fond efter fond. Grøn open access vokser universelt og anarkistisk på tværs af alle tidsskrifter, og hidtil – selv inden for et meget lille antal områder, hvor Open Access undtagelsesvist allerede er nået op på 100 % (f.eks. inden for højenergifysik siden 1991, hvor forskere har udvekslet forskning i form af pre-refereering pre-prints sågar før den elektroniske tidsalder) – har udgiverne (APS og IOP) ikke rapporteret om nogen opsigelser på trods af, at 100 % grøn Open Access er nået for flere år siden⁷.

Hvis der indføres grøn Open Access i Danmark, og alle de artikler, der publiceres i danske Open Access-tidsskrifter, skal deponeres i repositorer, vil det ikke nødvendigvis medføre opsigelser, hvilket resultater rundt om i verden viser. Institutioner og brugere, der har råd til tidsskrifter, vil stadig ønske at abonnere på den trykte udgave og den officielle online-udgave, den registrerede udgave. De eneste, der bruger den grønne Open Access-udgave, er dem, hvis institutioner ikke har råd til at abonnere på det pågældende tidsskrift.

Man skal huske på, at publicering sker i forskningens tjeneste, og ikke omvendt. Hvis og når det skulle ske, at globalt indført gratis grøn Open Access medfører abonnementsopsigelser, så abonnemeter bliver uholdbare som middel til at dække omkostningerne ved publicering af peer-reviewed tidsskrifter, vil der ske en ganske naturlig udviklingsmæssig ændring i omkostningsdækningsmodellen: Tidsskrifter i trykte udgaver vil gradvist blive afviklet, når der ikke længere er et marked for dem, og den grønne Open Access-udgave i det verdensomspændende netværk af indførte institutionelle repositorer med grøn Open Access vil blive den registrerede udgave. Tidsskrifter vil indskrænke sig til peer review alene, og de vil få disse kraftigt reducerede omkostninger ind igen via omkostningsdækningsmodellen for gylden Open Access, hvor institutioner betaler dem ud af en brøkdel af deres store besparelser på globale opsigelser af abonnemeter (som dette teoretiske scenarie baserer sig på).

Hvor lang tid vil der gå, før grøn Open Access bliver en integreret og accepteret del af det akademiske samfund?

Open Access vil ske inden for ca. to år efter, at Open Access-mandater er indført universelt af institutioner, og det vil ske institution efter institution. De ca. 180 institutioner og fonde, der allerede har indført grøn Open Access-mandater, har allerede Open Access til deres egen forskningsproduktion. Tiden er nu inde til, at resten af de 3.000 førende forskningsinstitutioner og de resterende 10.000 institutioner verden over indfører grøn Open Access-mandater, hvorefter alle vil have Open Access til alle de 2,5 mio. artikler, der årligt publiceres i verdens 25.000 peer-reviewed tidsskrifter. Jeg kan ikke sige, hvor lang tid der går, før administratorer indser fornuften i at gøre det, der er bedst for deres institutioner, for deres forskere, for selve forskningen og for det samfund, der finansierer forskningen, men det vil de, før eller siden.

---

⁷ Swan, A. (2005) Open access self-archiving: An Introduction. *JiSC Technical Report*. <http://eprints.ecs.soton.ac.uk/11006/>

Yderligere referencer

Harnad, S. (2009) The PostGutenberg Open Access Journal. In: Cope, B. & Phillips, A (Eds.) *The Future of the Academic Journal*. Chandos. <http://eprints.ecs.soton.ac.uk/15617/>

Which Green OA Mandate Is Optimal? <http://openaccess.eprints.org/index.php?/archives/494-guid.html>

How to Integrate University and Funder Open Access Mandates
<http://openaccess.eprints.org/index.php?/archives/369-guid.html>

Optimizing OA Self-Archiving Mandates: What? Where? When? Why? How?
<http://openaccess.eprints.org/index.php?/archives/136-guid.html>

On Not Putting The Gold OA-Payment Cart Before The Green OA-Provision Horse
<http://openaccess.eprints.org/index.php?/archives/630-guid.html>

Ordforklaring

Refereed tidsskrifter er tidsskrifter, som har indbygget peer review proces. Peer review er en publikationsprocedure, der traditionelt benyttes for at sikre videnskabelighed og kvalitet i videnskabelige tidsskrifter. Begrebet peer review kan oversættes til dansk som forskerbedømmelse.

Et peer review af en forskningsartikel foretages efter, en forsker har indsendt sin artikel til et videnskabeligt tidsskrift: Redaktøren vurderer, om artiklen vil kunne publiceres, hvorefter artiklen sendes til 1-3 andre forskere, der bedømmer artiklen (foretager et peer review). Bedømmelserne samles i en rapport, der beskriver, hvilke ændringer der evt. skal foretages i artiklen, før den kan publiceres, hvorefter forfatteren redigerer artiklen i henhold til dette. Peer review processen gentages evt., hvorefter artiklen publiceres i tidsskriftet, og nu kaldes en peer reviewed artikel.

Repository er et arkiv for digitale publikationer i fuldtekst.